

BEKNOPT GESCHIEDENIS VAN HET ZWIN.

Frank Wesselingh.

Als je van plan bent om lopend over het strand de Nederlands-Belgische grens te passeren zou het kunnen zijn dat je op de grens nattigheid voelt. De grens valt ongeveer samen met een circa tien meter brede geul die hier het strand en de duinen doorbreekt en een erachter gelegen kweldergebied be- en ontwatert, het natuurreservaat het Zwin. Dit 158 hectare grote gebied dat voornamelijk op Belgisch grondgebied ligt wordt aan de landzijde begrensd door een dijk.

Dit natuurgebied is het restant van een zeearm die vroeger veel groter en belangrijker was. Om enigszins een idee te hebben volgt hier een overzichtje van enige belangrijke historische gebeurtenissen in de ontwikkeling en teloorgang van deze zeearm. De bijgevoegde kaartjes zijn schematisch. Er zijn te weinig gegevens voor de precieze reconstructie van de diverse geulen.

Onder de Holocene sedimenten ligt marien Eemien (Afzettingen van Schouwen) dat plaatselijk bedekt is door dekzand uit het Weichselien. Toen het klimaat warmer werd, en het Holoceen aanbrak, duurde het nog geruime tijd voordat het gebied onder invloed kwam van de stijgende zeespiegel. Voor eerst in het vroegsubborea (ca. 3000 v.Chr.) was er in het gebied onder invloed van de stijgende zeespiegel de grondwaterspiegel zodanig gestegen dat er op uitgebreide schaal moerassen ontstonden waarin veen werd gevormd. Deze veenvorming duurde tot het jaar 0. In de romeinse tijd brak de verder stijgende zee door de duinen en strandwallen heen en sloeg gaten in het veengebied. Op deze manier ontstond de Sincfal, een zeearm die vanuit het noorden Zeeuws Vlaanderen in liep (med. dhr. Adriaansen, België) De fase waarin de Sincfal ontstond wordt de Duinkerken II transgressie genoemd.

De geschiedenis van het gebied wordt sedertdien gekenmerkt door tal van stormvloedrampen (waarvan de laatste in 1953). Bij een stormvloed halverwege de 12^e eeuw brak de zee vanuit het westen door de duinen heen en kwam in verbinding met de Sincfal. De zee rukte ver op en kwam totaan Brugge. Voor Brugge werd deze verbinding met de zee het begin van enkele eeuwen welvaart. Damme werd als voorhaven gesticht. Sinds zijn ontstaan is het Zwin zich gaan verzanden. Aan het einde van de 13^e eeuw werd er meer naar het noorden een nieuwe haven gesticht, Sluis. De verzanding schreed voort, Damme werd in de 15^e eeuw onbereikbaar. Na de 80-jarige oorlog is het gebied steeds verder ingepolderd, waarbij de laatste polders pas de vorige eeuw werden bedijkt. Wat overbleef is het huidige natuureservaat het Zwin.

Aan de oevers van de oude Zwingel zijn ook stranden geweest waarop vrij forse schelpenbanken zijn afgezet. Van Retranchement e.o. zijn geremaneerde eocene, pliocene en eemienne schelpen bekend en een warme vermoedelijk holocene fauna met o.a. *Venus verrucosa*, *Pholas dactylus* en *Trivia monacha*. Ook zijn er haaiantanden, eocene zandstenen en nummulietenkalk aangetroffen. Momenteel zijn deze fauna's (vrijwel) niet te verzamelen.

Voor meer kennis van het Holoceen leze men:

Dr. W.H.Zagwijn, 1986. Nederland in het Holoceen; uit de reeks "Geologie in Nederland", deel I. R.G.D. Haarlem/SDU s'-Gravenhage.

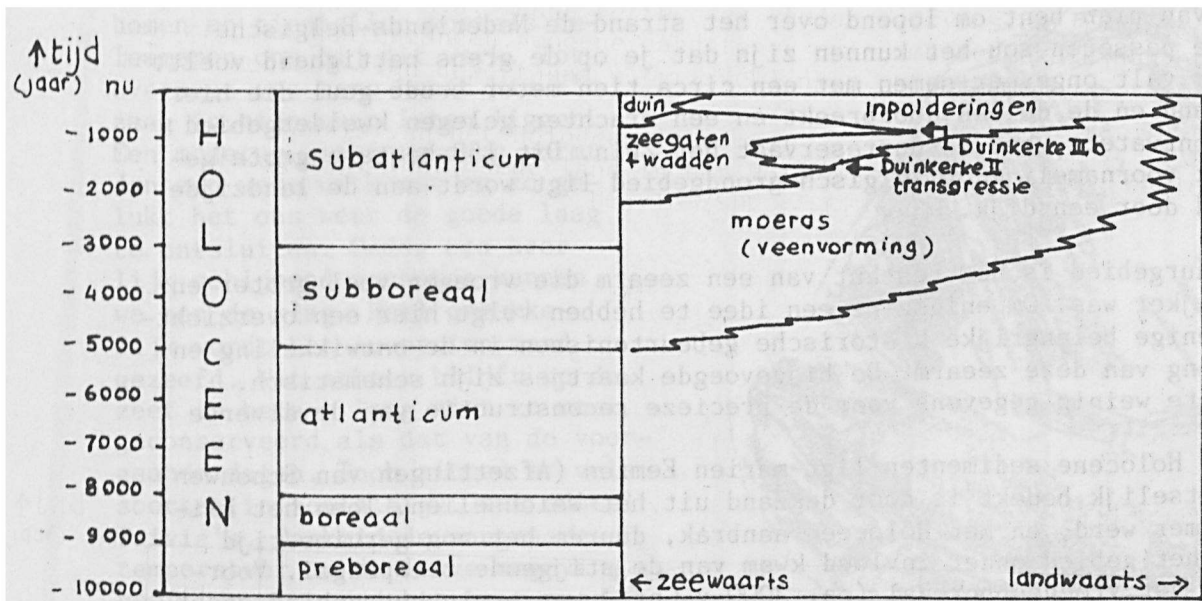

fig.1 Schematische Geschiedenis van Westelijk Zeeuwsch Vlaanderen

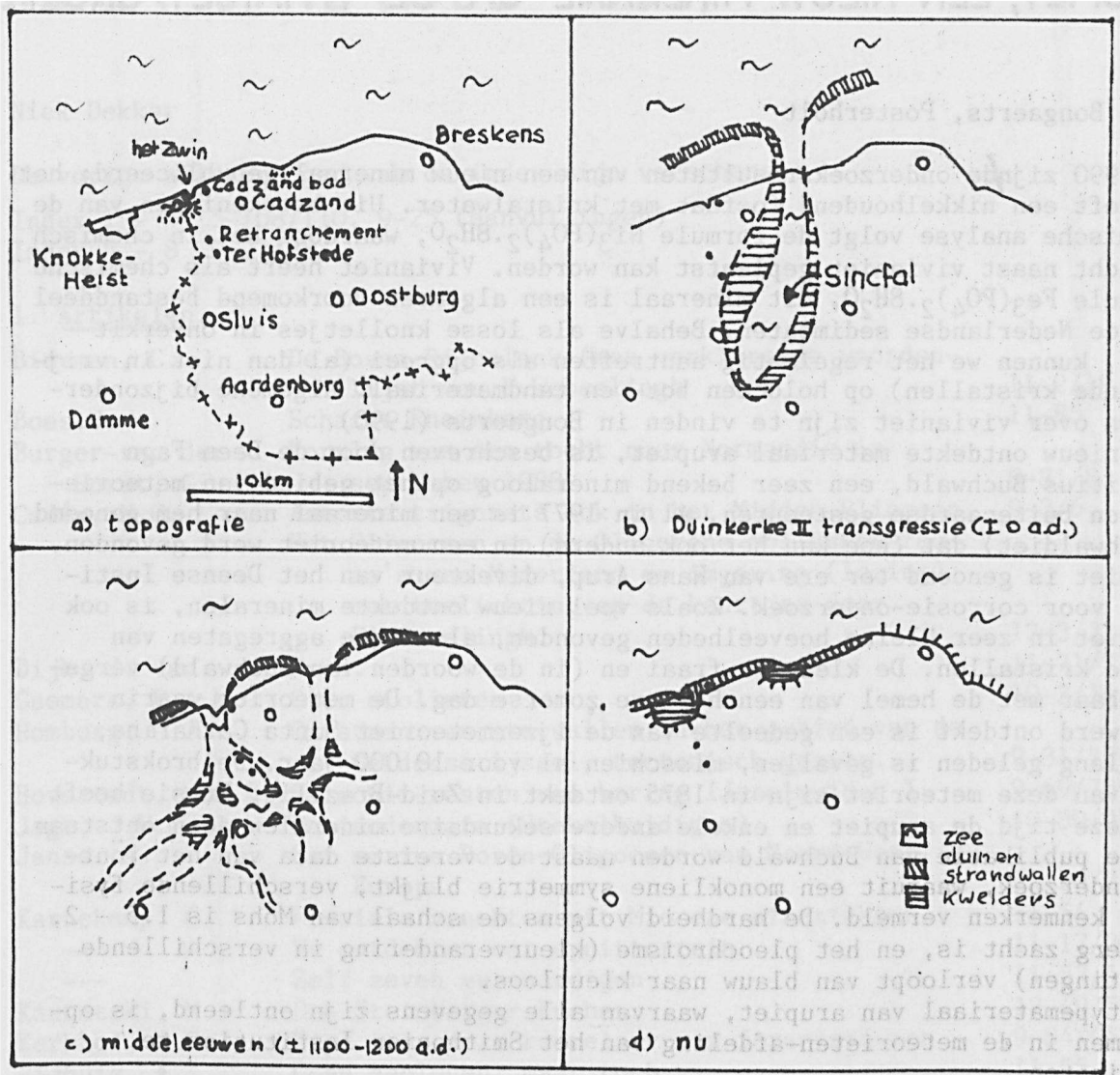

fig 2 schematische kaartjes